

Bratislava 8. 7. 2022 *Ďalšia pomoc ukrajinským študentom si vyžaduje finančnú podporu zo strany štátu. Slovenské vysoké školy sú ochotné prijať ďalších ukrajinských študentov aj v novom akademickom roku 2022/2023. Aby tak vysoké školy mohli spraviť, musia byť v dobrej finančnej kondícii. Slovenská rektorská konferencia apeluje na vládu SR, aby prehodnotila pokračujúce znižovanie dotácie na chod verejných vysokých škôl a podporila ich navýšením ešte v roku 2022.*

Reakcia slovenských vysokých škôl na vojnový konflikt na Ukrajine bola okamžitá a zameraná nielen na študentov a akademikov v ohrození, ale aj ich rodinných príslušníkov a odíencov. Vysoké školy odpustili samoplatcom školné, prijali nových študentov, začali udeľovať mimoriadne štipendiá a granty, odpustili poplatky za ubytovanie a stravu, organizovali jazykové kurzy. Doterajšia pomoc pre ukrajinských študentov a občanov bola hrazená z vlastných zdrojov vysokých škôl. Vysoké školy teraz avizujú, že ich zdroje na pomoc ukrajinským študentom a akademikom sú vyčerpané.

Po 24. februári 2022 začalo na Slovensku študovať ďalších najmenej 235 študentov z Ukrajiny, ktorí sa vzdelávajú v slovenskom alebo anglickom jazyku. Pozitívne sú hodnotené intenzívne jazykové kurzy slovenského jazyka, ktoré otvorili niektoré vysoké školy v letnom semestri 2021/2022. Zároveň však vysoké školy stále čakajú na preplatenie nákladov z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. V prvom kvartáli 2022 sa pomoc vysokých škôl ukrajinským študentom a akademikom vyšplhala na úroveň 1,0 mil. eur, hrazená bola zatiaľ z vlastných zdrojov škôl. Táto finančná pomoc je však neudržateľná pri viacročnom deficitnom rozpočte verejných vysokých škôl. Pripomíname, že verejné vysoké školy dostali v rokoch 2021 a 2022 finančnú dotáciu nižšiu o 45 mil. eur, v roku 2023 je avizovaný ďalší pokles vo výške 27 mil. eur, zároveň rastú ceny energií a inflácia.

Podľa predbežných údajov vyzbieraných pre Európsku asociáciu univerzít a pre Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov (UNSHR) odhadujeme kapacitu vysokých škôl na prijatie ďalších minimálne 1 690 ukrajinských študentov v novom akademickom roku, ak by im UNSHR poskytol štipendium. Prekážkou pre prijatie vyššieho počtu študentov sú nedostatočné ubytovacie kapacity vysokých škôl, ale aj naplnené kapacity niektorých atraktívnych študijných programov ako IT, architektúra a urbanizmus, dizajn, ale aj lekárske programy a pod. Flexibilnejšie sú súkromné vysoké školy, ktoré môžu v prípade záujmu prijať väčšie počty z radov štipendistov. Na Slovensku môžu získať vysokoškolské vzdelanie aj maďarsky hovoriaci ukrajinskí študenti.

Zdroje verejných vysokých škôl vynakladané na pomoc ukrajinským študentom, akademikom a ich rodinným príslušníkom sa mňajú. Predpokladáme, že bez dodatočných prostriedkov zo štátneho rozpočtu už verejné vysoké školy v novom akademickom roku 2022/2023 nebudú mať prostriedky na štipendiá, na bezplatné ubytovanie a stravu pre ukrajinských študentov. Slovenská rektorská konferencia apeluje na vládu SR, aby prehodnotila pokračujúce znižovanie dotácie na chod verejných vysokých škôl a podporila ich navýšením rozpočtov ešte v roku 2022. Keďže nevieme, ako dlho bude vojna na Ukrajine trvať, podpora ukrajinských študentov by mala byť systémová a dlhodobá. Jednorazová pomoc nevyrieši problém, len preklenie krátke obdobie. V súčasnom poddimenzovanom financovaní vysokého školstva je nereálne, aby tieto náklady dlhodobo znášali vysoké školy. Vysoké školy budú môcť plniť svoje poslanie, len ak budú v dobrej finančnej kondícii.